

Донецький обласний палац дитячої та юнацької творчості

Методичний відділ

МЕТОДИЧНИЙ КОНСАЛТИНГ:

особливості дистанційної роботи керівника гуртка

У час потужної інформатизації та діджиталізації дуже багато напрямків діяльності переноситься в мережевий формат, Інтернет-технології стали піковим переломним моментом людства. Не обійшов стороною цей процес і освітян. Топовою темою стало дистанційне навчання. Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію педагогів та учнів/вихованців на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Оскільки позашкільна освіта перебуває у стадії потужного розвитку, саме керівники гуртків допомагають вихованцям проводити дозвілля творчо, продуктивно, змістовно та цікаво. Важливі завдання для сучасного педагога – це медіаграмотність, навички роботи з технологіями, креативність та, безперечно, бажання працювати. Бо саме від бажання залежить продуктивність роботи з дітьми на відстані, баланс часу та розподіл завдань, впровадження нових ідей. Звичайно, виконання домашніх завдань, які щоденно надходять в онлайнрежимі, вимагає самостійності, посидючості, відповідальності та витрат енергії, емоцій і часу. Тому керівники гуртків закладів позашкільної освіти мають за мету розвантажити дітей, зацікавити у новому форматі, дати можливість пофантазувати і попрацювати творчо, при цьому не виходячи за межі освітнього процесу, – дотримуючись всіх вимог, планів, графіків. Для позашкільля дистанційне навчання є інновацією, бо це не лише абсолютні зміни у подачі інформації, що унеможливорює проводити групові заняття в колективах естетичного напрямку, приміром, для гуртків хореографії, вокальних ансамблів, це і нововведення, які переносять усі попередні форми роботи педагога з дітьми в онлайн-режим. І тому від того як саме педагог вибудує схему діяльності з вихованцями (тотожно з планом та графіком роботи), залежить продуктивна робота колективу гуртка.

Не дивлячись на вимушений формат роботи, дистанційне навчання все ж має свої **переваги**:

- *актуальність* (період воєнних дій);
- *гнучкість* (можливість викладення матеріалу з урахуванням здібностей дітей);
- *інтерактивність* (активне спілкування педагога з дітьми у незвичному форматі посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу, підвищує якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів);
- *можливість* одночасного використання великого обсягу навчального матеріалу будь-якою кількістю вихованців;
- *створення єдиного освітнього середовища* (особливо актуально для групової форми навчання – проведення колективних дискусій, чатів);
- *відсутність психологічних бар'єрів*.

Якісне навчання в дистанційній формі передбачає наявність доступу до швидкісного інтернету, технічного забезпечення (комп'ютер, планшет, смартфон тощо) в усіх учасників освітнього процесу, а також те, що педагоги володіють технологіями та методологією навчання за допомогою дистанційних технологій. Не достатньо перенести традиційні заняття онлайн, застосовувати такі ж методи та підходи, як при очному навчанні. Для організації навчання за допомогою дистанційних технологій потрібні електронні ресурси, спеціальним чином організована самостійна робота здобувачів освіти, система контролю виконання завдань та результатів навчання. Педагоги мають володіти методами і методиками, які допоможуть організувати групу, мотивувати здобувачів освіти, налагодити зворотній зв'язок.

Де педагогам можна розвивати ІТ – компетентності та свою обізнаність стосовно особливостей організації навчання за допомогою дистанційних технологій? Початкових знань комп'ютера та Інтернету буде більше, ніж достатньо. Якщо вам бракує деяких із цих навичок, ви можете

отримати їх за допомогою онлайн навчання. На Національній онлайн-платформі з цифрової грамотності «Дія» представлено освітній серіал «Базові цифрові навички». Перегляд цього серіалу дасть можливість впевнено користуватися смартфоном, комп'ютером і планшетом. Освітній серіал складається з трьох сезонів. Кожний сезон з 7-8 серій, тривалість серій 8-10 хвилин.

Режим доступу:

Сезон 1 <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-1-sezon>

Сезон 2 <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-iz-cifrovoi-gramotnosti-2-sezon>

Сезон 3 <https://osvita.diia.gov.ua/courses/bazovij-serial-iz-cifrovoi-gramotnosti-3-sezon>

На цій же платформі представлено також освітній серіал «Цифрові навички для вчителів». Перегляд цього серіалу навчить застосовувати онлайн-інструменти, щоб освітній процес став більш захопливим і ефективним. Серіал складається з 9 серій, тривалість серії 8-10 хвилин. Режим доступу <https://osvita.diia.gov.ua/courses/serial-iz-tsyfrovoi-hramotnostidla-vchyteliv>.

Також корисним буде освітній серіал «Карантин: онлайн-сервіси для вчителів». Серіал розрахований для новачків у застосуванні дистанційних форм навчання. Під час курсу, що складається з 6 серій тривалістю від 8 до 26 хвилин, педагоги дізнаються про алгоритми та комунікацію з здобувачами освіти на період навчання за допомогою дистанційних технологій, а також про набір сервісів і специфіку їх використання, зокрема: Google Classroom, Microsoft Teams, Cisco Webex, Zoom, Class Dojo, Classtime, Viber та інші. За допомогою курсу педагоги навчаться комунікувати з здобувачами освіти онлайн, користуватись онлайнсервісами, створювати відеоконференції, збирати файли з роботами, оцінювати результати роботи онлайн, контролювати виконання завдань, надавати консультації та створювати віртуальний простір для спілкування між педагогами. Режим доступу <https://osvita.diia.gov.ua/courses/online-services-for-teachers>.

Google запустив українську версію ресурсу для допомоги педагогам та здобувачам освіти у навчанні за допомогою дистанційних технологій «Навчайся з дому». Це головний центр інформації, підказок, тренінгів та інструментів з ресурсу Google for Education, який допоможе педагогам продовжувати викладати, навіть якщо вони фізично не перебувають у закладі освіти. На сайті пропонують поради, як почати дистанційні заняття, зокрема: як навчати з дому за допомогою відео зустрічей;

- як викладати дистанційно без відеоконференцій;
- як зробити заняття доступними для всіх здобувачів освіти;
- як залучити батьків та здобувачів освіти до активної співпраці під час навчання за допомогою дистанційних технологій;
- як співпрацювати з іншими педагогами. Режим доступ <https://teachfromhome.google/intl/uk/>

В яких формах найкраще організовувати навчання за допомогою дистанційних технологій в позашкільній освіті? Вибір форми організації навчання за допомогою дистанційних технологій в позашкільній освіті здійснює педагог відповідно до визначеної мети заняття та бажаного результату, а також від напрямку позашкільної освіти та навчальної програми. Основними формами онлайн комунікації є:

Відеоконференція – це конференція в режимі реального часу онлайн. Вона проводиться у визначений день і час.

Форум – найпоширеніша форма спілкування у навчанні за допомогою дистанційних технологій. Кожний форум присвячений певній проблемі або темі. Модератор/ка форуму реалізує обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення для форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий.

Чат – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативної комунікації людей через інтернет. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо-, відеочат. Найбільш поширений – текстовий чат.

Соціальні мережі, служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні застосунки на кшталт Viber дозволяють створювати чати, зокрема закриті групи, та вести обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Блог – це форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. Автор (педагог, один здобувач освіти чи їх група) розміщує на сайті свого мережевого щоденника (блогу) допис (твір, есе) і надає можливість іншим здобувачам освіти прочитати й прокоментувати розміщений матеріал.

Електронна пошта – це стандартний сервіс інтернету, що забезпечує передавання повідомлень як у формі звичайних текстів, так і в інших формах (графічній, звуковій, відео) у відкритому чи зашифрованому вигляді.

Як правильно спланувати навчання за допомогою дистанційних технологій та скласти графік? Варто врахувати під час організації навчання за допомогою дистанційних технологій, що обставини в кожній родині можуть відрізнятися. Важливо розуміти, що здобувачі освіти мають узгоджувати свій графік навчання в позашкільній із основним навчанням. Не всі здобувачі позашкільної освіти можуть зустрічатись в один і той самий час, тому варто планувати як групові, так і індивідуальні форми онлайн занять. Важливо також розуміти, що педагогу і здобувачам освіти не потрібно постійно спілкуватися через інтернет, головне – щоб здобувач освіти міг поставити свої питання, з'ясувати деталі і не проводити весь свій час навчання тільки за електронним пристроєм. Важливо усвідомлювати, що календарно-тематичний план очного навчання під час навчання за допомогою дистанційних технологій може і не бути реалізований повністю. В таких випадках необхідно розробити календарно-тематичний план і розклад дистанційних занять із розподіленим часом для роботи онлайн, самостійної роботи, консультацій тощо, та узгодити його з усіма здобувачами освіти групи (класу) та керівником закладу позашкільної освіти. Слід враховувати можливості здобувачів освіти і сімейний розпорядок дня, щоб не перевантажувати дитину та не позбавити її бажання займатись.

Які інструменти організації навчання за допомогою дистанційних технологій в позашкільній освіті варто використовувати? Оператори освітніх платформ у мережі Інтернет створюють інструменти, щоб допомогти педагогам налагодити ефективний процес навчання за допомогою дистанційних технологій. Більшість з них є безкоштовними для закладів освіти та педагогів. Платформи для онлайн взаємодії :

- Google Meet www.meet.google.com – відеозустрічі інтегровані з іншими онлайн інструментами Google;
- Skype <https://education.skype.com> – відео та аудіодзвінки з функцією розмов, чатів і можливістю взаємодії;
- Zoom <https://zoom.us/download> – сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. Для їх проведення потрібно створити обліковий запис. Безкоштовна версія програми дозволяє проводити відеоконференцію тривалістю 40 хвилин. Zoom можна використовувати для індивідуальних та групових занять. Користувачі можуть використовувати додаток як на комп'ютері, так і на планшеті чи смартфоні. До відеоконференції можна підключитися за посиланням або ідентифікатором конференції. Заняття можна планувати заздалегідь, а також зробити посилання для постійних зустрічей у певний час;
- Loom www.loom.com – платформа для відео та аудіоконференцій, взаємодії, підтримки чатів і проведення вебінарів.
- Google Classroom <https://classroom.google.com> — це сервіс, що пов'язує Google Docs, Google Drive і Gmail, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію. Педагог має змогу проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організувати ефективне спілкування в режимі реального часу. Основним елементом Google Classroom є групи. Завдяки сервісу для спілкування Hangouts забезпечена можливість миттєвого обміну

повідомленнями в режимі реального часу, демонструвати екрани своїх гаджетів. Така трансляція автоматично публікуватиметься на YouTube-каналі, який необхідно створити. Також платформа дозволяє за допомогою Googleформ збирати відповіді вихованців і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування .

- Moodle <https://moodle.org/> – безкоштовна відкрита система управління дистанційним навчанням. Дозволяє використовувати широкий набір інструментів для освітньої взаємодії. Зокрема, надає можливість подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, веб-сторінка; заняття як сукупність веб-сторінок з можливим проміжним виконанням тестових завдань); здійснювати тестування та опитування з використанням питань закритого і відкритого типів; здобувачі освіти можуть виконувати завдання з можливістю пересилати відповідні файли. Крім того, система має широкий спектр інструментів моніторингу навчальної діяльності. Moodle має у своєму інструментарії: форми здавання завдань; завантаження файлів; журнал оцінювання; обмін повідомленнями; календар подій; новини та анонси; онлайн-тестування; інтегровану Вікіпедію.

Дистанційне навчання, що здійснюється за допомогою цифрових технологій, має наступні **форми занять**

1. чат-заняття (здійснюються з використанням чат-технологій, проводяться синхронно, тобто всі учасники мають одночасний доступ до чату);

2. веб-заняття – дистанційні заняття, конференції, семінари, ділові ігри, практикуми, проведені за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Інтернету.

Дистанційне навчання у закладі позашкільної освіти включає **сукупність наступних заходів:**

- засоби надання освітніх матеріалів для вихованців гуртка; - засоби контролю виконання завдань;
- засоби інтерактивної співпраці керівника гуртка та вихованців;
- можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією.

Найдоступнішими та найлегшими засобами зв'язку з вихованцями гуртків та проведення онлайн-занять залишаються:

- месенджер (чат, групу, спільноту можна організувати на платформі Facebook);

- телеграм (створення групи для переписки та обміну файлами, голосові повідомлення);

- інстаграм (бесіда для переписки (фото не зберігається, лише створення скріншотів), запис голосових повідомлень та включення педагога у прямий ефір (в режимі онлайн діти можуть задавати запитання);

- вайбер (чат для переписки та обміну файлами, можливе підключення понад 20 осіб, але без відеозв'язку);

- Skype (можливість підключити в бесіду зі зв'язком хорошої якості до 30 осіб);

- YouTube-канал (можливість через посилання надавати доступ до відео-занять або ж поширювати вже змонтовані освітні ролики згідно обраної теми).

Найпоширенішими на сьогоднішній день вважаються такі ***платформами:***

- платформи Kahoot, Quizizz, IDroo, Miro (допоможуть педагогам швидко підібрати чи розробити власні завдання для своїх вихованців на самостійне опрацювання);

- використання платформ для онлайн-конференцій, майстер-класів, відеоуроків (zoom.us, hangouts.google.com, www.webex.com);

- система ClassTime (безкоштовний сервіс, де педагог може використати 9 абсолютно різних і нестандартних типів запитань з можливістю надання доступу дітям),

- віртуальний клас ClassDojo (працює на ноутбуках, ПК, планшетах, смартфонах). Педагог, зареєструвавшись на платформі, додає вихованців та створює публікації, прикріплюючи фотографії, скріншоти, посилання на вебресурси, PDF-файли. Також перевагою платформи є можливість ставити запитання, коментувати. У кожного завдання є свій дедлайн.

- додаткові інструменти взаємодії з дітьми (classroom.google.com, padlet.com).

Підтвердженням дистанційної роботи педагога-позашкільника є дописи, публікації, пости в соціальних мережах з результатами роботи дітей (малюнки, тексти, власноруч виконані роботи з декоративно-прикладного мистецтва, відео, селфі тощо), а також публікації на освітніх платформах розробок занять, майстер-класів, сценаріїв, по можливості – відео-занять. Не треба забувати і про можливості дистанційного навчання - професійного зростання для педагогів-позашкільників – це, перш за все, реєстрація та поширення матеріалів з власного досвіду на популярних освітніх платформах – «Всеосвіта», «Педрода», «Освіторія», участь в освітніх проектах, перегляд вебінарів, онлайн-семінарів, а також отримання сертифікатів.

Нині кожна сучасна освічена людина має володіти чималим багажем знань та вмінь, постійно оновлюючи та впроваджуючи нові ідеї. Тому дистанційне навчання – це можливість спробувати свої сили у новому амплуа, можливість «перезавантажити» власну систему поглядів на освітній процес та залишатись «конкурентноспроможним» педагогом.